

Rada
Evropské unie

Brusel 11. února 2026
(OR. en)

15927/25

Interinstitucionální spisy:
2025/0162 (NLE)
2025/0163 (NLE)

AELE 105
CH 60
MI 955

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: Institucionální protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob

INSTITUCIONÁLNÍ PROTOKOL
K DOHODĚ
MEZI EVROPSKÝM SPOLEČENSTVÍM A JEHO ČLENSKÝMI STÁTY
NA JEDNÉ STRANĚ
A ŠVÝCARSKOU KONFEDERACÍ NA STRANĚ DRUHÉ
O VOLNÉM POHYBU OSOB

EVROPSKÁ UNIE, dále jen „Unie“,

a

ŠVÝCARSKÁ KONFEDERACE, dále jen „Švýcarsko“,

S OHLEDEM na Dohodu mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob, uzavřenou v Bruselu dne 21. června 1999 (dále jen „dohoda“), která vstoupila v platnost dne 1. června 2002;

S OHLEDEM na Protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob, týkající se účasti České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky jakožto smluvních stran na základě jejich přistoupení k Evropské unii, uzavřený v Bruselu dne 26. října 2004, který vstoupil v platnost dne 1. dubna 2006;

S OHLEDEM na Protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob týkající se účasti Bulharské republiky a Rumunska jakožto smluvních stran na základě jejich přistoupení k Evropské unii, uzavřený v Bruselu dne 27. května 2008, který vstoupil v platnost dne 1. června 2009;

S OHLEDEM na Protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob týkající se účasti Chorvatské republiky jakožto smluvní strany na základě jejího přistoupení k Evropské unii, uzavřený v Bruselu dne 4. března 2016, který vstoupil v platnost dne 1. ledna 2017;

VZHLEDEM K TOMU, ŽE dohody uzavřené Unii jsou závazné pro orgány Unie i pro členské státy, a že se proto tento protokol vztahuje na smluvní strany, jak je stanoveno v dohodě;

VZHLEDEM K TOMU, že Unie a Švýcarsko jsou vázány četnými dvoustrannými dohodami v různých oblastech, které stanoví zvláštní práva a povinnosti, jež jsou v některých ohledech podobné právům a povinnostem stanoveným v Unii;

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že účelem těchto dvoustranných dohod je zvýšit konkurenceschopnost Evropy a vytvořit užší hospodářské vazby mezi smluvními stranami založené na rovnosti, vzájemnosti a obecné rovnováze jejich výhod, práv a povinností;

ROZHODNUTY posílit a prohloubit účast Švýcarska na vnitřním trhu Unie na základě stejných pravidel, jaká platí pro vnitřní trh, při zachování jeho nezávislosti a nezávislosti jeho orgánů, a pokud jde o Švýcarsko, dodržování zásad vyplývajících z přímé demokracie, federalismu a odvětvové povahy jeho účasti na vnitřním trhu;

OPĚTOVNĚ POTVRZUJÍCE, že je zachována pravomoc švýcarského Spolkového soudu a všech ostatních švýcarských soudů, jakož i soudů členských států a Soudního dvora Evropské unie vykládat dohodu v jednotlivých případech;

VĚDOMY SI zajištění jednotnosti v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní, a to jak současných, tak budoucích,

SE DOHODLY TAKTO:

KAPITOLA 1

OBECNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 1

Cíle

1. Cílem tohoto protokolu je zaručit smluvním stranám a hospodářským subjektům a jednotlivcům větší právní jistotu, rovné zacházení a rovné podmínky v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jež spadají do oblasti působnosti dohody.

2. Za účelem dosažení cíle stanoveného v odstavci 1 poskytuje tento protokol nová institucionální řešení, která usnadní trvalé a vyvážené posilování hospodářských vztahů mezi smluvními stranami. S přihlédnutím k zásadám mezinárodního práva stanoví tento protokol zejména institucionální řešení dohody, jež jsou společná pro dvoustranné dohody, které byly nebo mají být uzavřeny v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní, aniž by se měnila oblast působnosti nebo cíle dohody, zejména:
 - a) postup pro sladění dohody s právními akty Unie, které se dohody týkají;

 - b) jednotný výklad a uplatňování dohody a právních aktů Unie, na něž se v dohodě odkazuje;

- c) dohled nad uplatňováním dohody a uplatňování dohody a
- d) řešení sporů v rámci dohody.

ČLÁNEK 2

Vztah k dohodě

1. Tento protokol a jeho příloha a dodatek tvoří nedílnou součást dohody.
2. Tímto protokolem se zrušují následující ustanovení dohody:
 - a) článek 16;
 - b) článek 17 a
 - c) článek 19.
3. Odkazy na „Evropské společenství“ nebo „Společenství“ v dohodě se považují za odkazy na Unii.

ČLÁNEK 3

Dvoustranné dohody v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní

1. Stávající a budoucí dvoustranné dohody mezi Unií a Švýcarskem v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní, se považují za soudržný celek, který zajišťuje rovnováhu mezi právy a povinnostmi mezi Unií a Švýcarskem.
2. Dohoda představuje dvoustrannou dohodu v oblasti související s vnitřním trhem, jíž se Švýcarsko účastní.

KAPITOLA 2

SLADĚNÍ DOHODY S PRÁVNÍMI AKTY UNIE

ČLÁNEK 4

Účast na vypracovávání právních aktů Unie („tvorba rozhodnutí“)

1. Při vypracovávání návrhu právního aktu Unie v souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) v oblasti, na niž se vztahuje dohoda, o tom Evropská komise (dále jen „Komise“) informuje Švýcarsko a neformální cestou konzultuje odborníky Švýcarska stejně, jako žádá o stanoviska odborníků z členských států Unie pro vypracování svých návrhů.

Na žádost kterékoli smluvní strany se uskuteční předběžná výměna názorů ve smíšeném výboru zřízeném článkem 14 dohody (dále jen „smíšený výbor“).

Smluvní strany se na žádost kterékoli z nich znovu vzájemně konzultují ve smíšeném výboru v důležitých okamžicích fáze předcházející přijetí právního aktu Unií, a to v průběžném informačním a konzultačním procesu.

2. Při přípravě aktů v přenesené pravomoci týkajících se základních aktů práva Unie v oblasti, na niž se vztahuje dohoda, v souladu se Smlouvou o fungování EU Komise zajistí, aby se do přípravy návrhů těchto aktů Švýcarsko zapojilo v co největší míře, a vede konzultace s odborníky Švýcarska na stejném základě jako s odborníky z členských států Unie.

3. Při přípravě prováděcích aktů týkajících se základních aktů práva Unie v oblasti, na niž se vztahuje dohoda, v souladu se Smlouvou o fungování EU Komise zajistí, aby se do přípravy návrhů těchto aktů, které později předloží výborům, jež jsou Komisi nápomocny při výkonu jejích výkonných pravomocí, Švýcarsko zapojilo v co největší míře, a vede konzultace s odborníky Švýcarska na stejném základě jako s odborníky z členských států Unie.

4. Je-li to nutné k zajištění řádného fungování dohody, podílejí se odborníci Švýcarska na práci výborů, na něž se nevztahují odstavce 2 a 3.

Seznam těchto výborů a případně dalších výborů s podobnými charakteristikami vypracuje a aktualizuje smíšený výbor.

5. Tento článek se nepoužije na právní akty Unie nebo jejich ustanovení spadající do oblasti působnosti výjimky uvedené v čl. 5 odst. 7.

ČLÁNEK 5

Začlenění právních aktů Unie

1. Aby byla zaručena právní jistota a jednotnost práva v oblasti související s vnitřním trhem, jíž se Švýcarsko účastní na základě dohody, Švýcarsko a Unie zajistí, aby právní akty Unie přijaté v oblasti, na niž se vztahuje dohoda, byly do dohody začleněny co nejdříve po přijetí.

2. Právní akty Unie začleněné do dohody v souladu s odstavcem 4 tohoto článku jsou po začlenění do dohody součástí právního řádu Švýcarska, s výhradou případných úprav, o nichž rozhodne smíšený výbor.

3. Přijme-li Unie právní akt v oblasti, na niž se vztahuje dohoda, co nejdříve o tom informuje Švýcarsko prostřednictvím smíšeného výboru. Smíšený výbor k danému tématu uspořádá výměnu názorů na žádost kterékoli smluvní strany.

4. Smíšený výbor jedná v souladu s odstavcem 1 tohoto článku tím, že co nejdříve přijme rozhodnutí o změně příloh I až III dohody, včetně nezbytných úprav.

5. Aniž jsou dotčeny odstavce 1 a 2 tohoto článku, může smíšený výbor, je-li to nezbytné pro zajištění soudržnosti dohody s některou její přílohou ve znění podle odstavce 4 tohoto článku, navrhnout ke schválení smluvními stranami v souladu s jejich vnitřními postupy revizi dohody.
6. Odkazy v dohodě na právní akty Unie, které již nejsou v platnosti, se považují za odkazy na právní akty Unie, kterými byly tyto akty zrušeny, jak jsou začleněny do některé přílohy dohody, ode dne vstupu v platnost rozhodnutí smíšeného výboru o odpovídající změně dotyčné přílohy dohody podle odstavce 4 tohoto článku, není-li v uvedeném rozhodnutí stanoveno jinak.
7. Povinnost stanovená v odstavci 1 tohoto článku se nevztahuje na právní akty Unie nebo jejich ustanovení spadající do oblasti působnosti výjimky stanovené v:

článcích 5g, 5h, 5i, 5j, 7b, 7e, 7f, 7g a 7h a v příloze II, části II., bodě 1 písm. a) až f).
8. S výhradou článku 6 vstupují rozhodnutí smíšeného výboru podle odstavce 4 tohoto článku v platnost okamžitě, avšak v žádném případě přede dnem, kdy začne být odpovídající právní akt Unie použitelný v Unii.
9. Aby usnadnily proces přijímání rozhodnutí, spolupracují smluvní strany v dobré víře během celého průběhu postupu stanoveného v tomto článku.
10. Unie a Švýcarsko dodržují zásadu „stejně odměny za stejnou práci na stejném místě“ a švýcarský duální systém prosazování.

ČLÁNEK 6

Plnění ústavních povinností Švýcarskem

1. Během výměny názorů uvedené v čl. 5 odst. 3 informuje Švýcarsko Unii o tom, zda rozhodnutí uvedené v čl. 5 odst. 4 ke své závaznosti vyžaduje, aby Švýcarsko splnilo své ústavní povinnosti.
2. Pokud rozhodnutí uvedené v čl. 5 odst. 4 ke své závaznosti vyžaduje, aby Švýcarsko splnilo své ústavní povinnosti, má na to Švýcarsko nejvýše dva roky ode dne sdělení této informace podle odstavce 1 tohoto článku, s výjimkou případů konání referenda, kdy se tato lhůta prodlužuje o jeden rok.
3. Dokud Švýcarsko nesdělí, že splnilo své ústavní povinnosti, provádějí smluvní strany rozhodnutí uvedené v čl. 5 odst. 4 prozatímně, pokud Švýcarsko Unii neinformuje, že jeho prozatímní provádění není možné, a neuvede pro to důvody.

Prozatímní provádění rozhodnutí uvedeného v čl. 5 odst. 4 nesmí v žádném případě nastat přede dnem, kdy začne být odpovídající právní akt Unie použitelný v Unii.
4. Jakmile Švýcarsko splní své ústavní povinnosti uvedené v odstavci 1, neprodleně to oznámí Unii prostřednictvím smíšeného výboru.
5. Rozhodnutí uvedené v čl. 5 odst. 4 vstupuje v platnost dnem doručení oznámení podle odstavce 4 tohoto článku, avšak v žádném případě přede dnem, kdy začne být odpovídající právní akt Unie použitelný v Unii.

KAPITOLA 3

VÝKLAD A UPLATŇOVÁNÍ DOHODY

ČLÁNEK 7

Zásada jednotného výkladu

1. Za účelem dosažení cílů stanovených v článku 1 a v souladu se zásadami mezinárodního práva veřejného se dvoustranné dohody v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní, a právní akty Unie, na něž se v těchto dohodách odkazuje, vykládají a uplatňují jednotně v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní.
2. Právní akty Unie, na něž se v dohodě odkazuje, a ustanovení dohody, pokud jejich uplatňování zahrnuje pojmy práva Unie, se vykládají a uplatňují v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie vydanou před podpisem dohody i po podpisu.

ČLÁNEK 8

Zásada účinného a harmonického uplatňování

1. Komise a příslušné švýcarské orgány spolupracují a vzájemně si pomáhají při zajišťování dohledu nad uplatňováním dohody. Mohou si vyměňovat informace o činnostech dohledu nad uplatňováním dohody. Mohou si vyměňovat názory a projednávat otázky společného zájmu.
2. Každá smluvní strana přijme vhodná opatření k zajištění účinného a harmonického uplatňování dohody na svém území.
3. Dohled nad uplatňováním dohody vykonávají smluvní strany společně ve smíšeném výboru.

Pokud se Komise nebo příslušné švýcarské orgány dozvědí o případu nesprávného uplatňování dohody, může být záležitost postoupena smíšenému výboru s cílem nalézt přijatelné řešení.

4. Komise a příslušné švýcarské orgány dohlíží na uplatňování dohody druhou smluvní stranou. Použije se postup stanovený v článku 10.

Jsou-li k zajištění účinného a harmonického uplatňování dohody nezbytné určité kontrolní pravomoci orgánů Unie ve vztahu k jedné smluvní straně, jako jsou vyšetřovací a rozhodovací pravomoci, musí být v dohodě konkrétně stanoveny.

ČLÁNEK 9

Zásada výlučnosti

Smluvní strany se zavazují, že v případě sporů o výklad nebo uplatňování dohody a právních aktů Unie, na něž se v dohodě odkazuje, nebo v příslušných případech o souladu rozhodnutí, jež Komise přijme na základě dohody, s dohodou nepoužijí žádné jiné způsoby řešení, než které jsou stanoveny v tomto protokolu.

ČLÁNEK 10

Postup v případě obtíží s výkladem nebo uplatňováním

1. V případě obtíží s výkladem nebo uplatňováním dohody nebo právního aktu Unie, na který se v dohodě odkazuje, se smluvní strany vzájemně konzultují ve smíšeném výboru s cílem nalézt vzájemně přijatelné řešení. Za tímto účelem se smíšenému výboru poskytnou všechny užitečné informace, aby mohl situaci podrobně posoudit. Smíšený výbor posoudí všechny možnosti, které umožní zachovat řádné fungování dohody.
2. Pokud smíšený výbor není schopen nalézt řešení obtíží uvedených v odstavci 1 tohoto článku do tří měsíců ode dne, kdy mu byly předloženy, může kterákoli smluvní strana požádat rozhodčí soud, aby spor vyřešil v souladu s pravidly stanovenými v dodatku.

3. Pokud dá spor podnět k otázce výkladu nebo uplatňování některého ustanovení uvedeného v čl. 7 odst. 2 a pokud je výklad takového ustanovení relevantní pro vyřešení sporu a nezbytný k tomu, aby o sporu mohl rozhodnout, předloží rozhodčí soud tuto otázku Soudnímu dvoru Evropské unie.

Pokud dá spor podnět k otázce výkladu nebo uplatňování některého ustanovení spadajícího do oblasti působnosti výjimky z povinnosti dynamické harmonizace uvedené v čl. 5 odst. 7 a pokud spor nezahrnuje výklad nebo použití pojmů práva Unie, vyřeší ho rozhodčí soud bez předložení této otázky Soudnímu dvoru Evropské unie.

4. Pokud rozhodčí soud pokládá otázku Soudnímu dvoru Evropské unie podle odstavce 3:

- a) rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie je pro rozhodčí soud závazné a
- b) Švýcarsko požívá stejných práv jako členské státy a orgány Unie a obdobně podléhá stejným řízením před Soudním dvorem Evropské unie.

5. Každá smluvní strana přijme veškerá nezbytná opatření, aby v dobré víře provedla rozhodnutí rozhodčího soudu.

Smluvní strana, u níž rozhodčí soud shledal, že dohodu nedodržela, informuje druhou smluvní stranu prostřednictvím smíšeného výboru o opatřeních, která přijala, aby vyhověla rozhodnutí rozhodčího soudu.

6. Při řešení sporů předložených smíšenému výboru se v dobré víře zohlední záruky stanovené ve společném prohlášení o odepření sociální pomoci a ukončení pobytu před nabytím trvalého pobytu a ve společném prohlášení o oznámení o nástupu do zaměstnání, připojeném k dohodě.

První pododstavec se použije po dobu a v rozsahu, v jakých jsou tyto záruky slučitelné s příslušnými právními akty Unie začleněnými do dohody. Těmito zárukami není dotčeno uplatňování čl. 5 odst. 1 tohoto protokolu.

ČLÁNEK 11

Kompenzační opatření

1. Pokud smluvní strana, u níž rozhodčí soud shledal, že dohodu nedodržela, neinformuje druhou smluvní stranu v přiměřené lhůtě stanovené v souladu s čl. IV.2 odst. 6 dodatku o opatřeních, která přijala, aby vyhověla rozhodnutí rozhodčího soudu, nebo pokud se druhá smluvní strana domnívá, že oznámená opatření nejsou v souladu s rozhodnutím rozhodčího soudu, může tato druhá smluvní strana přijmout přiměřená kompenzační opatření v rámci dohody nebo jakékoli jiné dvoustranné dohody v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní (dále jen „kompenzační opatření“), s cílem odstranit možnou nerovnováhu. Tato druhá smluvní strana oznámí smluvní straně, u níž rozhodčí soud shledal, že dohodu nedodržela, kompenzační opatření, která jsou v oznámení upřesněna. Tato kompenzační opatření nabývají účinku tři měsíce ode dne tohoto oznámení.

2. Pokud smíšený výbor do jednoho měsíce ode dne oznámení zamýšlených kompenzačních opatření nepřijme rozhodnutí o jejich pozastavení, změně nebo zrušení, může kterákoli smluvní strana předložit otázku přiměřenosti těchto kompenzačních opatření k rozhodčímu řízení v souladu s dodatkem.
3. Rozhodčí soud rozhodne ve lhůtách stanovených v čl. III.8 odst. 4 dodatku.
4. Kompenzační opatření nesmějí mít zpětný účinek. Zejména musí být zachována práva a povinnosti, které jednotlivci a hospodářské subjekty nabyli již před nabytím účinku kompenzačních opatření.

ČLÁNEK 12

Spolupráce mezi jurisdikcemi

1. Za účelem podpory jednotného výkladu se švýcarský Spolkový soud a Soudní dvůr Evropské unie dohodnou na dialogu a jeho podmínkách.
2. Švýcarsko má právo předložit Soudnímu dvoru Evropské unie spisy účastníků řízení nebo písemná vyjádření, pokud soud členského státu Unie předloží Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku týkající se výkladu dohody nebo ustanovení právního aktu Unie, které jsou v ní uvedeny.

KAPITOLA 4

JINÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 13

Finanční příspěvek

1. Švýcarsko přispívá na financování činností agentur, informačních systémů a jiných činností Unie uvedených v článku 1 přílohy, k nimž má přístup, v souladu s tímto článkem a přílohou.

Smíšený výbor může přijmout rozhodnutí o změně přílohy.

2. Unie může kdykoli pozastavit účast Švýcarska na činnostech uvedených v odstavci 1 tohoto článku, pokud Švýcarsko nedodrží platební lhůtu v souladu s platebními podmínkami stanovenými v článku 2 přílohy.

Pokud Švýcarsko nedodrží platební lhůtu, zašle Unie Švýcarsku formální upomínku. Není-li do 30 dnů ode dne obdržení této formální upomínky provedena platba v plné výši, může Unie pozastavit účast Švýcarska na příslušné činnosti.

3. Finanční příspěvek je tvořen součtem:

a) provozního příspěvku a

b) poplatku za účast.

4. Finanční příspěvek má podobu ročního finančního příspěvku a je splatný ke dnům uvedeným ve výzvěch k poskytnutí finančních prostředků vydaných Komisí.

5. Provozní příspěvek vychází z klíče pro stanovení příspěvku, který je definován jako poměr hrubého domácího produktu (HDP) Švýcarska v tržních cenách k HDP Unie v tržních cenách.

Pro tento účel se údaje o HDP v tržních cenách smluvních stran rozumí nejnovější údaje dostupné k 1. lednu roku, v němž se provádí roční platba, poskytnuté Statistickým úřadem Evropské unie, s náležitým ohledem na Dohodu mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o spolupráci v oblasti statistiky, uzavřenou v Lucemburku dne 26. října 2004. Přestane-li uvedená dohoda platit, určí se HDP Švýcarska na základě údajů poskytnutých Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

6. Provozní příspěvek pro každou agenturu Unie se vypočítá tak, že se klíč pro stanovení příspěvku použije na její schválený roční rozpočet zapsaný v příslušné dotační položce nebo položkách rozpočtu Unie pro daný rok, přičemž se pro každou agenturu zohlední veškeré upravené provozní příspěvky vymezené v článku 1 přílohy.

Provozní příspěvek na informační systémy a jiné činnosti se vypočítá tak, že se klíč pro stanovení příspěvku použije na příslušný rozpočet pro daný rok, jak je stanoveno v dokumentech k plnění rozpočtu, jako jsou pracovní programy nebo smlouvy.

Všechny referenční částky vycházejí z prostředků na závazky.

7. Roční poplatek za účast činí 4 % ročního provozního příspěvku vypočítaného v souladu s odstavci 5 a 6.

8. Komise Švýcarsku poskytne potřebné informace týkající se výpočtu jeho finančního příspěvku. Tyto informace se poskytují s náležitým ohledem na pravidla Unie týkající se důvěrnosti a ochrany údajů.

9. Veškeré finanční příspěvky Švýcarska nebo platby od Unie a výpočet částek, které mají být splaceny nebo obdrženy, se provádějí v eurech.

10. Pokud se vstup tohoto protokolu v platnost neshoduje s počátkem kalendářního roku, upraví se provozní příspěvek Švýcarska na daný rok v souladu s metodikou a platebními podmínkami stanovenými v článku 5 přílohy.

11. Prováděcí pravidla k tomuto článku jsou obsažena v příloze.

12. Tři roky po vstupu tohoto protokolu v platnost a následně každé tři roky přezkoumá smíšený výbor podmínky účasti Švýcarska podle článku 1 přílohy a v případě potřeby je upraví.

ČLÁNEK 14

Odkazy na území

Kdykoli právní akty Unie začleněné do dohody obsahují odkazy na území „Evropské unie“, „Unie“, „společného trhu“ nebo „vnitřního trhu“, považují se tyto odkazy pro účely dohody za odkazy na území uvedená v článku 24 dohody.

ČLÁNEK 15

Odkazy na státní příslušníky členských států Unie

Kdykoli právní akty Unie začleněné do dohody zmiňují státní příslušníky členských států Unie, považují se tyto odkazy pro účely dohody za odkazy na státní příslušníky členských států Unie a Švýcarska.

ČLÁNEK 16

Vstup v platnost a provedení právních aktů Unie

Ustanovení právních aktů Unie začleněných do dohody o jejich vstupu v platnost nebo provedení se pro účely dohody nepoužijí.

Lhůty a data pro Švýcarsko pro uvedení v platnost a provedení rozhodnutí, kterými se do dohody začleňují právní akty Unie, vyplývají z čl. 5 odst. 8 a čl. 6 odst. 5, jakož i z ustanovení o přechodných opatřeních.

ČLÁNEK 17

Adresáti právních aktů Unie

Ustanovení právních aktů Unie začleněných do dohody o tom, že jsou určeny členským státům Unie, se pro účely dohody nepoužijí.

KAPITOLA 5

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 18

Provádění

1. Smluvní strany přijmou veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků vyplývajících z dohody a zdrží se přijímání jakýchkoli opatření, která by mohla ohrozit dosažení jejích cílů.

2. Smluvní strany přijmou veškerá opatření nezbytná k zajištění zamýšleného výsledku právních aktů Unie, na něž se v dohodě odkazuje, a zdrží se přijímání jakýchkoli opatření, která by mohla ohrozit dosažení jejich cílů.

ČLÁNEK 19

Vstup v platnost

1. Unie a Švýcarsko tento protokol ratifikují nebo schválí vlastními postupy. Unie a Švýcarsko si navzájem oznámí dokončení vnitřních postupů nezbytných ke vstupu tohoto protokolu v platnost.

2. Tento protokol vstupuje v platnost prvním dnem druhého měsíce následujícího po uložení posledního oznámení k následujícím nástrojům:

- a) Pozměňovací protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob;
- b) Institucionální protokol k Dohodě o letecké dopravě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací;
- c) Pozměňovací protokol k Dohodě o letecké dopravě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací;

- d) Protokol o státní podpoře k Dohodě o letecké dopravě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací;
- e) Institucionální protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přepravě zboží a cestujících po železnici a silnici;
- f) Pozměňovací protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přepravě zboží a cestujících po železnici a silnici;
- g) Protokol o státní podpoře k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o přepravě zboží a cestujících po železnici a silnici;
- h) Pozměňovací protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o obchodu se zemědělskými produkty;
- i) Institucionální protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o vzájemném uznávání posuzování shody;
- j) Pozměňovací protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o vzájemném uznávání posuzování shody;
- k) Dohoda mezi Evropskou unií a Švýcarskou konfederací o pravidelném finančním příspěvku Švýcarska na snižování hospodářských a sociálních rozdílů v Evropské unii;

- l) Dohoda mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o účasti Švýcarské konfederace na programech Unie;
- m) Dohoda mezi Evropskou unií a Švýcarskou konfederací o podmínkách účasti Švýcarské konfederace na činnosti Agentury Evropské unie pro Kosmický program.

ČLÁNEK 20

Změna a výpověď

1. Tento protokol lze kdykoli změnit vzájemnou dohodou Unie a Švýcarska.
2. Pokud je dohoda vypovězena v souladu s čl. 25 odst. 3 dohody, pozbývá tento protokol platnosti dnem uvedeným v čl. 25 odst. 4 dohody.
3. Pokud dohoda pozbude platnosti, zůstanou zachována práva a povinnosti, které jednotlivci a hospodářské subjekty nabyli na jejím základě přede dnem pozbytí její platnosti. Unie a Švýcarsko se vzájemně dohodnou, jaká opatření se přijmou v souvislosti s právy, která jsou v procesu nabývání.

Tento protokol je sepsán ve dvou vyhotoveních v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, irském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní řádně zplnomocnění zástupci k tomuto protokolu své podpisy.

V ... dne ...

Za Evropskou unii

Za Švýcarskou konfederaci

PŘÍLOHA TÝKAJÍCÍ SE POUŽITÍ ČLÁNKU 13 PROTOKOLU

ČLÁNEK 1

Seznam činností agentur, informačních systémů a jiných činností Unie, na které má Švýcarsko finančně přispívat

Švýcarsko finančně přispívá na:

a) agentury:

žádné;

b) informační systémy:

Evropská síť služeb zaměstnanosti (EURES) zřízená nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/589 ze dne 13. dubna 2016 o Evropské síti služeb zaměstnanosti (EURES), přístupu pracovníků ke službám mobility a další integraci trhů práce a o změně nařízení (EU) č. 492/2011 a (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 107, 22.4.2016, s. 1), ve znění podle přílohy I dohody;

elektronická výměna informací o sociálním zabezpečení (EESSI) zavedená nařízením (ES) č. 883/2004 (Úř. věst. L 166, 30.4.2004, s. 1), ve znění opravy v Úř. věst. L 200, 7.6.2004, s. 1 a Úř. věst. L 204, 4.8.2007, s. 30 a nařízením (ES) č. 987/2009 (Úř. věst. L 284, 30.10.2009, s. 1), ve znění podle přílohy II dohody;

system pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1024/2012 ze dne 25. října 2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu a o zrušení rozhodnutí Komise 2008/49/ES (Úř. věst. L 316, 14.11.2012, s. 1), ve znění podle příloh I a III dohody;

c) jiné činnosti:

žádné.

ČLÁNEK 2

Platební podmínky

1. Platby splatné podle článku 13 protokolu se provádějí v souladu s tímto článkem.
2. Při vydání výzvy k poskytnutí finančních prostředků v rozpočtovém roce sdělí Komise Švýcarsku tyto informace:
 - a) výše provozního příspěvku a

b) výše poplatku za účast.

3. Komise sdělí Švýcarsku co nejdříve, nejpozději však 16. dubna každého rozpočtového roku, tyto informace související s účastí Švýcarska:

a) částky v prostředcích na závazky ze schváleného ročního rozpočtu Unie zapsaného v příslušné dotační položce nebo položkách rozpočtu Unie pro daný rok pro každou agenturu Unie, přičemž se pro každou agenturu zohlední veškeré upravené provozní příspěvky vymezené v článku 1 této přílohy, a částky v prostředcích na závazky ve vztahu ke schválenému rozpočtu Unie pro daný rok pro příslušný rozpočet na informační systémy a jiné činnosti, zahrnující účast Švýcarska v souladu s článkem 1 této přílohy;

b) výše poplatku za účast podle čl. 13 odst. 7 protokolu, a

c) pokud jde o agentury, v roce N+1 částky rozpočtových závazků přijatých v souvislosti s prostředky na závazky schválenými v roce N v příslušné dotační položce nebo položkách rozpočtu Unie ve vztahu k ročnímu rozpočtu Unie uvedené v příslušné dotační položce nebo položkách rozpočtu Unie na rok N.

4. Komise na základě svého návrhu rozpočtu poskytne odhad informací podle odst. 3 písm. a)

a b) co nejdříve, nejpozději však 1. září rozpočtového roku.

5. Komise vydá Švýcarsku nejpozději 16. dubna, a je-li to použitelné na příslušnou agenturu, informační systém nebo jinou činnost, nejdříve 22. října a nejpozději 31. října každého rozpočtového roku výzvu k poskytnutí finančních prostředků ve výši odpovídající příspěvku Švýcarska podle dohody na každou z agentur, informačních systémů nebo jiných činností, jichž se Švýcarsko účastní.

6. Výzva či výzvy k poskytnutí finančních prostředků uvedené v bodě 5 jsou rozloženy do těchto splátek:

a) první splátka každého roku v souvislosti s výzvou k poskytnutí finančních prostředků, která má být vydána do 16. dubna, odpovídá částce až do výše odhadu ročního finančního příspěvku na danou agenturu, informační systém nebo jinou činnost uvedeného v odstavci 4;

Švýcarsko uhradí částku uvedenou v této výzvě k poskytnutí finančních prostředků nejpozději 60 dnů od vydání této výzvy;

b) případná druhá splátka roku v souvislosti s výzvou k poskytnutí finančních prostředků, která má být vydána nejdříve 22. října a nejpozději 31. října, odpovídá rozdílu mezi částkou uvedenou v odstavci 4 a částkou uvedenou v odstavci 5, pokud je částka uvedená v odstavci 5 vyšší;

Švýcarsko uhradí částku uvedenou v této výzvě k poskytnutí finančních prostředků do 21. prosince.

U každé výzvy k poskytnutí finančních prostředků může Švýcarsko provádět samostatné platby za každou agenturu, informační systém nebo jinou činnost.

7. V prvním roce provádění protokolu vydá Komise do 90 dnů po vstupu protokolu v platnost jedinou výzvu k poskytnutí finančních prostředků.

Švýcarsko uhradí částku uvedenou ve výzvě k poskytnutí finančních prostředků nejpozději 60 dnů od vydání této výzvy.

8. V případě prodlení s platbou finančního příspěvku vzniká Švýcarsku povinnost uhradit úrok z prodlení z dlužné částky, počínaje dnem splatnosti až do dne, kdy je dlužná částka uhrazena v plné výši.

Úrokovou sazbou pro pohledávky nezaplacené ke dni splatnosti je sazba uplatňovaná Evropskou centrální bankou na její hlavní refinanční operace zveřejněná v řadě C *Úředního věstníku Evropské unie* platná první den měsíce, ve kterém je pohledávka splatná, nebo 0 % podle toho, která je vyšší, zvýšená o 3,5 procentního bodu.

ČLÁNEK 3

Úprava finančního příspěvku Švýcarska agenturám Unie s ohledem na plnění rozpočtu

Úprava finančního příspěvku Švýcarska agenturám Unie se provede v roce N+1, kdy se počáteční provozní příspěvek upraví směrem nahoru nebo dolů o rozdíl mezi počátečním provozním příspěvkem a upraveným příspěvkem vypočítaným s použitím klíče pro stanovení příspěvku za rok N na výši rozpočtových závazků přijatých v souvislosti s prostředky na závazky schválenými v roce N v rámci příslušné dotační položky nebo položek rozpočtu Unie. Rozdíl případně zohlední u každé agentury upravený provozní příspěvek na základě procentního podílu, jak je definován v článku 1.

ČLÁNEK 4

Stávající ujednání

Článek 13 protokolu a tato příloha se nevztahují na zvláštní ujednání mezi Švýcarskem a Uní, která zahrnují finanční příspěvky Švýcarska. Agentury, informační systémy a jiné činnosti, na něž se tato ujednání vztahují, jsou tyto:

- Vzájemný informační systém sociální ochrany (MISSOC) podle příslušných smluvních ujednání Švýcarska a Komise se sekretariátem MISSOC.

ČLÁNEK 5

Přechodná opatření

V případě, že dnem vstupu protokolu v platnost není 1. leden, použije se odchylně od článku 2 tento článek.

V prvním roce provádění protokolu se ve vztahu k provoznímu příspěvku splatnému za daný rok, který se vztahuje na příslušnou agenturu, informační systém nebo jinou činnost, jak je stanoveno v souladu s článkem 13 protokolu a články 1, 2 a 3 této přílohy, provozní příspěvek sníží na poměrném základě vynásobením částky splatného ročního provozního příspěvku poměrem:

- a) počtu kalendářních dnů ode dne vstupu protokolu v platnost do 31. prosince daného roku a
- b) celkového počtu kalendářních dnů daného roku.

DODATEK O ROZHODČÍM SOUDU

KAPITOLA I

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK I.1

Oblast působnosti

Pokud jedna ze smluvních stran (dále jen „strany“) předloží spor k rozhodčímu řízení v souladu s čl. 10 odst. 2 nebo čl. 11 odst. 2 protokolu nebo předloží spor k rozhodčímu řízení v souladu s čl. 14a odst. 2 nebo 4 dohody, použijí se pravidla stanovená v tomto dodatku.

ČLÁNEK I.2

Soudní kancelář a služby sekretariátu

Mezinárodní úřad Stálého rozhodčího soudu v Haagu (dále jen „Mezinárodní úřad“) plní funkce soudní kanceláře a zajišťuje nezbytné služby sekretariátu.

ČLÁNEK I.3

Oznámení a výpočet lhůt

1. Oznámení, včetně sdělení nebo návrhů, smějí být zasílána jakýmkoli komunikačním prostředkem, který osvědčuje jejich předání nebo umožňuje jejich ověření.
2. Tato oznámení smějí být zasílána elektronicky pouze v případě, že strana pro tento účel určila nebo schválila adresu.
3. Tato oznámení se zasílají v případě Švýcarska odboru pro Evropu švýcarského Federálního ministerstva zahraničních věcí a v případě Unie právní službě Komise.

4. Jakákoli lhůta stanovená v tomto dodatku začne běžet ode dne následujícího po příslušné události nebo úkonu. Pokud poslední den pro doručení dokumentu připadá na nepracovní den orgánů Unie nebo vlády Švýcarska, končí lhůta pro doručení dokumentu první následující pracovní den. Do lhůty se započítávají dny pracovního klidu, které spadají do daného období.

ČLÁNEK I.4

Oznámení o zahájení rozhodčího řízení

1. Strana, která hodlá zahájit rozhodčí řízení (dále jen „žalující strana“), zašle druhé straně (dále jen „žalovaná strana“) a Mezinárodnímu úřadu oznámení o zahájení rozhodčího řízení.
2. Rozhodčí řízení se považuje za zahájené dnem následujícím po dni, kdy oznámení o jeho zahájení obdrží žalovaná strana.
3. Oznámení o zahájení rozhodčího řízení obsahuje tyto informace:
 - a) požadavek, aby byl spor předložen k rozhodčímu řízení;
 - b) jména a kontaktní údaje stran;
 - c) jméno a adresa zástupce nebo zástupců žalující strany;

- d) právní základ řízení (čl. 10 odst. 2 nebo čl. 11 odst. 2 protokolu) a:
- i) v případech uvedených v čl. 10 odst. 2 protokolu otázka, která vedla ke sporu, jak byla oficiálně zařazena k vyřešení na pořad jednání smíšeného výboru v souladu s čl. 10 odst. 1 protokolu, a
 - ii) v případech uvedených v čl. 11 odst. 2 protokolu rozhodnutí rozhodčího soudu, prováděcí opatření uvedená v čl. 10 odst. 5 protokolu a sporná kompenzační opatření;
 - iii) v případech uvedených v čl. 14a odst. 2 a 4 dohody údajné obtíže v souladu s čl. 14a odst. 2 dohody;
- e) určení jakéhokoli pravidla, které je předmětem sporu nebo se k němu vztahuje;
- f) stručný popis sporu a
- g) určení rozhodce, nebo má-li být jmenováno pět rozhodců, určení dvou rozhodců.

4. V případech uvedených v čl. 10 odst. 3 protokolu může oznámení o zahájení rozhodčího řízení obsahovat rovněž informace o nutnosti předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie.

5. Žádné tvrzení týkající se dostatečnosti oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebrání ustavení rozhodčího soudu. Spor s konečnou platností rozhodne rozhodčí soud.

ČLÁNEK I.5

Odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení

1. Do 60 dnů od obdržení oznámení o zahájení rozhodčího řízení zašle žalovaná strana žalující straně a Mezinárodnímu úřadu odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení, která obsahuje tyto informace:

- a) jména a kontaktní údaje stran;
- b) jméno a adresa zástupce nebo zástupců žalované strany;
- c) odpověď na informace uvedené v oznámení o zahájení rozhodčího řízení v souladu s čl. I.4 odst. 3 písm. d), e) a f) a
- d) určení rozhodce, nebo má-li být jmenováno pět rozhodců, určení dvou rozhodců.

2. V případech uvedených v čl. 10 odst. 3 protokolu může odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení obsahovat rovněž odpověď na informace uvedené v oznámení o zahájení rozhodčího řízení v souladu s čl. I.4 odst. 4 tohoto dodatku a informace o nutnosti předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie.

3. Neposkytnutí odpovědi nebo neúplná či opožděná odpověď žalované strany na oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebrání ustavení rozhodčího soudu. Spor s konečnou platností rozhodne rozhodčí soud.

4. Požádá-li žalovaná strana ve své odpovědi na oznámení o zahájení rozhodčího řízení, aby se rozhodčí soud skládal z pěti rozhodců, určí žalující strana do 30 dnů od obdržení odpovědi na oznámení o zahájení rozhodčího řízení dalšího rozhodce.

ČLÁNEK I.6

Zastoupení a pomoc

1. Strany jsou před rozhodčím soudem zastoupeny jedním nebo více zástupci. Zástupcům mohou být nápomocni poradci nebo advokáti.
2. Jakákoli změna zástupců nebo jejich adres se oznámí druhé straně, Mezinárodnímu úřadu a rozhodčímu soudu. Rozhodčí soud může kdykoli z vlastního podnětu nebo na žádost strany požadovat důkazy o pravomocích svěřených zástupcům stran.

KAPITOLA II

SLOŽENÍ ROZHODČÍHO SOUDU

ČLÁNEK II.1

Počet rozhodců

Rozhodčí soud se skládá ze tří rozhodců. Požádá-li o to žalující strana ve svém oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebo žalovaná strana ve své odpovědi na oznámení o zahájení rozhodčího řízení, je rozhodčí soud složen z pěti rozhodců.

ČLÁNEK II.2

Jmenování rozhodců

1. Mají-li být jmenováni tři rozhodci, jmenuje každá ze stran jednoho z nich. Tito dva rozhodci jmenovaní stranami vyberou třetího rozhodce, který bude předsedou rozhodčího soudu.
2. Má-li být jmenováno pět rozhodců, jmenuje každá ze stran dva z nich. Tito čtyři rozhodci jmenovaní stranami vyberou pátého rozhodce, který bude předsedou rozhodčího soudu.

3. Pokud do 30 dnů od jmenování posledního rozhodce jmenovaného stranami nedosáhnou rozhodci dohody o výběru předsedy rozhodčího soudu, jmenuje předsedu generální tajemník Stálého rozhodčího soudu.

4. Na pomoc při výběru rozhodců, kteří mají tvořit rozhodčí soud, se vytvoří a v případě potřeby aktualizuje orientační seznam osob disponujících kvalifikacemi uvedenými v odstavci 6, který je společný pro všechny dvoustranné dohody v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní, jakož i pro Dohodu mezi Evropskou unií a Švýcarskou konfederací o ochraně zdraví (dále jen „dohoda o ochraně zdraví“), Dohodu mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o obchodu se zemědělskými produkty, uzavřenou v Lucemburku dne 21. června 1999 (dále jen „dohoda o obchodu se zemědělskými produkty“), a Dohodu mezi Evropskou unií a Švýcarskou konfederací o pravidelném finančním příspěvku Švýcarska na snižování hospodářských a sociálních rozdílů v Evropské unii (dále jen „dohoda o pravidelném finančním příspěvku Švýcarska“). Smíšený výbor tento seznam přijme a aktualizuje rozhodnutím pro účely dohody.

5. Pokud některá ze stran rozhodce nejmenuje, jmenuje jej generální tajemník Stálého rozhodčího soudu ze seznamu uvedeného v odstavci 4. Není-li takový seznam, jmenuje rozhodce losem generální tajemník Stálého rozhodčího soudu z osob, které byly formálně navrženy jednou ze stran nebo oběma stranami pro účely odstavce 4.

6. Osoby tvořící rozhodčí soud musí být vysoce kvalifikované osoby s vazbami na strany nebo bez nich, u nichž je zaručena nezávislost a neexistence střetu zájmů, jakož i široká škála zkušeností. Musí mít zejména odborné znalosti v oblasti práva a záležitostí, na něž se vztahuje tato dohoda, nesmějí přijímat pokyny od žádné ze stran, musí zastávat svou funkci jako soukromé osoby a nesmějí jednat podle pokynů žádné organizace nebo vlády, pokud jde o záležitosti týkající se sporu. Předseda rozhodčího soudu musí mít rovněž zkušenosti s postupy řešení sporů.

ČLÁNEK II.3

Prohlášení rozhodců

1. Pokud se u určité osoby zvažuje její jmenování rozhodcem, oznámí tato osoba všechny okolnosti, které by mohly vyvolat oprávněné pochybnosti o její nestrannosti nebo nezávislosti. Od svého jmenování a během celého rozhodčího řízení oznamuje rozhodce tyto okolnosti neprodleně stranám a ostatním rozhodcům, pokud tak již neučinil.
2. Rozhodce může být odvolán, pokud existují okolnosti, které by mohly vyvolat oprávněné pochybnosti o jeho nestrannosti nebo nezávislosti.
3. Strana smí požádat o odvolání rozhodce, kterého jmenovala, pouze z důvodu, který se dozvěděla až po tomto jmenování.
4. Pokud rozhodce nejedná nebo pokud nemůže *de iure* nebo *de facto* plnit svou úlohu, použije se postup pro odvolání rozhodců stanovený v článku II.4.

ČLÁNEK II.4

Odvolání rozhodců

1. Strana, která chce odvolat rozhodce, podá žádost o odvolání do 30 dnů ode dne, kdy jí bylo jmenování daného rozhodce oznámeno, nebo do 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděla o okolnostech uvedených v článku II.3.
2. Žádost o odvolání se zasílá druhé straně, odvolanému rozhodci, ostatním rozhodcům a Mezinárodnímu úřadu. Musí v ní být uvedeny důvody žádosti o odvolání.
3. Pokud byla podána žádost o odvolání, může jí druhá strana vyhovět. Daný rozhodce může rovněž odstoupit. Vyhovění žádosti o odvolání nebo odstoupení nepředstavuje uznání důvodů žádosti o odvolání.
4. Pokud do 15 dnů ode dne oznámení žádosti o odvolání druhá strana této žádosti nevyhoví ani daný rozhodce neodstoupí, může strana, která o odvolání žádá, požádat generálního tajemníka Stálého rozhodčího soudu, aby o odvolání rozhodl.
5. Nedohodnou-li se strany jinak, musí rozhodnutí uvedené v odstavci 4 obsahovat.

ČLÁNEK II.5

Nahrazení rozhodce

1. S výhradou odstavce 2 tohoto článku, je-li během rozhodčího řízení nutné rozhodce nahradit, je náhradník jmenován nebo vybrán v souladu s postupem stanoveným v článku II.2, který se použije na jmenování nebo výběr rozhodce, který má být nahrazen. Tento postup se použije i v případě, že jedna strana nevyužila svého práva jmenovat rozhodce, který má být nahrazen, nebo se tohoto jmenování účastnit.
2. V případě nahrazení rozhodce se řízení obnoví ve fázi, kdy nahrazený rozhodce přestal vykonávat své funkce, nerozhodne-li rozhodčí soud jinak.

ČLÁNEK II.6

Zproštění odpovědnosti

S výjimkou případů úmyslného protiprávního jednání nebo hrubé nedbalosti se strany v maximální míře povolené použitelným právem zřeknou jakýchkoli kroků proti rozhodcům za jakékoli konání nebo opomenutí v souvislosti s rozhodčím řízením.

KAPITOLA III

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ

ČLÁNEK III.1

Obecná ustanovení

1. Datem ustavení rozhodčího soudu je den, kdy přijal své jmenování poslední rozhodce.
2. Rozhodčí soud zajistí, aby se stranám dostalo rovného zacházení a aby každá z nich měla ve vhodné fázi řízení dostatečnou možnost uplatnit svá práva a přednést svou věc. Rozhodčí soud vede řízení tak, aby nedocházelo k průtahům a zbytečným výdajům a aby byl spor mezi stranami vyřešen.
3. Nerozhodne-li rozhodčí soud po vyslechnutí stran jinak, koná se slyšení.
4. Zasílá-li strana rozhodčímu soudu sdělení, učiní tak prostřednictvím Mezinárodního úřadu a současně zašle kopii druhé straně. Mezinárodní úřad zašle kopii tohoto sdělení každému rozhodci.

ČLÁNEK III.2

Místo konání rozhodčího řízení

Místem konání rozhodčího řízení je Haag. Pokud to vyžadují výjimečné okolnosti, může rozhodčí soud zasedat na jakémkoli jiném místě, které považuje za vhodné pro své jednání.

ČLÁNEK III.3

Jazyk

1. Jazyky řízení jsou francouzština a angličtina.
2. Rozhodčí soud může nařídit, aby byl ke všem dokumentům připojeným k žalobě nebo k žalobní odpovědi a ke všem dalším dokumentům předloženým v průběhu řízení v původním jazyce přiložen překlad do jednoho z jazyků řízení.

ČLÁNEK III.4

Žaloba

1. Žalující strana zašle svou žalobu písemně žalované straně a rozhodčímu soudu prostřednictvím Mezinárodního úřadu ve lhůtě stanovené rozhodčím soudem. Žalující strana se může rozhodnout, že své oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle článku I.4 bude považovat za žalobu, pokud rovněž splňuje podmínky uvedené v odstavcích 2 a 3 tohoto článku.

2. Žaloba musí obsahovat tyto informace:

- a) informace uvedené v čl. I.4 odst. 3 písm. b) až f);
- b) popis skutečností předložených na podporu žalobního nároku a
- c) právní argumenty předložené na podporu žalobního nároku.

3. K žalobě musí být pokud možno přiloženy veškeré dokumenty a jiné důkazy uvedené žalující stranou nebo na ně musí žaloba odkazovat. V případech uvedených v čl. 10 odst. 3 protokolu musí žalobní nárok obsahovat pokud možno rovněž informace o nutnosti předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie.

ČLÁNEK III.5

Žalobní odpověď

1. Žalovaná strana zašle svou žalobní odpověď písemně žalující straně a rozhodčímu soudu prostřednictvím Mezinárodního úřadu ve lhůtě stanovené rozhodčím soudem. Žalovaná strana se může rozhodnout, že odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle článku I.5 bude považovat za žalobní odpověď, pokud rovněž splňuje podmínky uvedené v odstavci 2 tohoto článku.

2. Žalobní odpověď musí odpovídat na body žaloby uvedené v souladu s čl. III.4 odst. 2 písm. a), b) a c) tohoto dodatku. Musí k ní být pokud možno přiloženy veškeré dokumenty a jiné důkazy uvedené žalovanou stranou nebo na ně musí žalobní odpověď odkazovat. V případech uvedených v čl. 10 odst. 3 protokolu musí žalobní odpověď obsahovat pokud možno rovněž informace o nutnosti předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie.
3. V žalobní odpovědi nebo v pozdější fázi rozhodčího řízení, pokud rozhodčí soud rozhodne, že prodlení je odůvodněno okolnostmi, může žalovaná strana podat vzájemný návrh za podmínky, že je k tomu rozhodčí soud příslušný.
4. Na vzájemný návrh se použije čl. III.4 odst. 2 a 3.

ČLÁNEK III.6

Příslušnost pro rozhodčí řízení

1. Rozhodčí soud rozhodne o své pravomoci na základě čl. 10 odst. 2 nebo čl. 11 odst. 2 protokolu či na základě čl. 14a odst. 2 nebo 4 dohody.
2. V případech uvedených v čl. 10 odst. 2 protokolu má rozhodčí soud mandát zkoumat otázku, která vedla ke sporu, jak byla oficiálně zařazena k vyřešení na pořad jednání smíšeného výboru v souladu s čl. 10 odst. 1 protokolu.

3. V případech uvedených v čl. 11 odst. 2 protokolu má rozhodčí soud, který projednával hlavní věc, pravomoc zkoumat přiměřenost sporných kompenzačních opatření, včetně případů, kdy tato opatření byla zcela nebo zčásti přijata v jiné dvoustranné dohodě v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní.
4. V případech uvedených v čl. 14a odst. 2 a 4 dohody má rozhodčí soud mandát k přezkoumání toho, že údajné obtíže jsou prokázány a jsou způsobeny uplatňováním dohody.
5. Předběžná námitka nedostatku pravomoci rozhodčího soudu musí být vznesena nejpozději v žalobní odpovědi nebo – v případě vzájemného návrhu – v replice. Skutečnost, že strana jmenovala rozhodce nebo se účastnila jeho jmenování, ji nezbavuje práva vznést takovou předběžnou námitku. Předběžná námitka ohledně toho, že by spor překročil pravomoci rozhodčího soudu, musí být vznesena, jakmile během rozhodčího řízení vyvstane otázka, která údajně překračuje jeho pravomoci. Rozhodčí soud může v každém případě přijmout předběžnou námitku vznesenou po uplynutí stanovené lhůty, pokud se domnívá, že k prodlení došlo z oprávněného důvodu.
6. Rozhodčí soud může o předběžné námitce uvedené v odstavci 4 rozhodnout buď tak, že ji bude považovat za předběžnou otázku, nebo prostřednictvím rozhodnutí ve věci samé.

ČLÁNEK III.7

Jiná písemná podání

Rozhodčí soud po konzultaci se stranami rozhodne o tom, jaká jiná písemná podání kromě žaloby a žalobní odpovědi strany musí nebo mohou předložit, a stanoví lhůtu pro jejich předložení.

ČLÁNEK III.8

Lhůty

1. Lhůty stanovené rozhodčím soudem pro předání písemných dokumentů, včetně žaloby a žalobní odpovědi, nepřekročí 90 dnů, nedohodnou-li se strany jinak.
2. Rozhodčí soud přijme konečné rozhodnutí do dvanácti měsíců ode dne svého ustavení. Ve výjimečných případech spojených se zvláštními obtížemi může rozhodčí soud tuto lhůtu prodloužit až o další tři měsíce.
3. Lhůty stanovené v odstavcích 1 a 2 se zkrátí na polovinu v těchto případech:
 - a) na žádost žalující nebo žalované strany, pokud rozhodčí soud do 30 dnů od této žádosti po vyslechnutí druhé strany rozhodne, že se jedná o naléhavý případ, nebo
 - b) pokud se na tom strany dohodnou.

4. V případech uvedených v čl. 11 odst. 2 protokolu přijme rozhodčí soud své konečné rozhodnutí do šesti měsíců ode dne, kdy byla oznámena kompenzační opatření v souladu s čl. 11 odst. 1 protokolu.

5. V případech uvedených v čl. 14a odst. 2 a 4 dohody vydá rozhodčí soud konečné rozhodnutí do šesti měsíců ode dne svého ustavení.

ČLÁNEK III.9

Předložení věci Soudnímu dvoru Evropské unie

1. Při uplatnění článku 7 a čl. 10 odst. 3 protokolu předloží rozhodčí soud věc Soudnímu dvoru Evropské unie.

2. Rozhodčí soud může předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie kdykoli v průběhu řízení, je-li schopen dostatečně přesně vymezit právní a skutkový rámec věci a právní otázky, které vyvolává.

Řízení před rozhodčím soudem se přeruší do doby, než Soudní dvůr Evropské unie vydá rozhodnutí.

3. Kterákoli ze stran může zaslat rozhodčímu soudu odůvodněnou žádost, aby věc předložil Soudnímu dvoru Evropské unie. Rozhodčí soud takovou žádost zamítne, pokud se domnívá, že podmínky pro předložení věci Soudnímu dvoru Evropské unie uvedené v odstavci 1 nejsou splněny. Zamítne-li rozhodčí soud žádost strany o předložení věci Soudnímu dvoru Evropské unie, své rozhodnutí odůvodní v rozhodnutí ve věci samé.

4. Rozhodčí soud předloží věc Soudnímu dvoru Evropské unie prostřednictvím oznámení. Toto oznámení musí obsahovat alespoň tyto informace:

- a) stručný popis sporu;
- b) dotčený právní akt nebo akty Unie nebo dotčená ustanovení dohody a
- c) pojem práva Unie, který má být vyložen, v souladu s čl. 7 odst. 2 protokolu.

Rozhodčí soud oznámí předložení věci Soudnímu dvoru Evropské unie stranám.

5. Soudní dvůr Evropské unie použije obdobně vnitřní jednací řád použitelný pro výkon své pravomoci rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se výkladu Smluv a aktů přijatých orgány, institucemi a jinými subjekty Unie.

6. Zástupci a advokáti oprávnění zastupovat strany před rozhodčím soudem podle článků I.4, I.5, III.4 a III.5 jsou oprávnění zastupovat strany před Soudním dvorem Evropské unie.

ČLÁNEK III.10

Předběžná opatření

1. V případech uvedených v čl. 11 odst. 2 protokolu může kterákoli ze stran v kterékoli fázi rozhodčího řízení požádat o předběžná opatření spočívající v pozastavení kompenzačních opatření.
2. Žádost podle odstavce 1 tohoto článku musí označovat předmět sporu, okolnosti, které dokládají naléhavost, jakož i skutkové i právní důvody, které *prima facie* odůvodňují nařízení navrhovaných předběžných opatření. Musí obsahovat veškeré dostupné důkazy a důkazní návrhy, jež mají odůvodnit nařízení předběžných opatření.
3. Strana, která žádá o předběžná opatření, zašle svou žádost písemně druhé straně a rozhodčímu soudu prostřednictvím Mezinárodního úřadu. Rozhodčí soud stanoví krátkou lhůtu, v níž může druhá strana předložit písemná nebo ústní vyjádření.
4. Rozhodčí soud do jednoho měsíce od podání žádosti uvedené v odstavci 1 rozhodne o pozastavení sporných kompenzačních opatření, jsou-li splněny tyto podmínky:
 - a) rozhodčí soud je *prima facie* přesvědčen o opodstatněnosti věci předložené v žádosti stranou, která žádá o předběžná opatření;
 - b) rozhodčí soud se domnívá, že až do konečného rozhodnutí by strana žádající o předběžná opatření utrpěla vážnou a nenapravitelnou újmu, pokud by nedošlo k pozastavení kompenzačních opatření, a

- c) újma způsobená straně žádající o předběžná opatření okamžitým uplatněním sporných kompenzačních opatření převažuje nad zájmem na okamžitém a účinném uplatňování daných opatření.
5. Přerušeni řízení podle čl. III.9 odst. 2 druhého pododstavce se nepoužije na řízení podle tohoto článku.
6. Rozhodnutí přijaté rozhodčím soudem podle odstavce 4 má pouze prozatímní účinek a není jím dotčeno rozhodnutí rozhodčího soudu ve věci samé.
7. Nestanoví-li rozhodnutí přijaté rozhodčím soudem v souladu s odstavcem 4 tohoto článku dřívější datum pro ukončení pozastavení, končí pozastavení přijetím konečného rozhodnutí podle čl. 11 odst. 2 protokolu.
8. Aby se předešlo pochybnostem, pro účely tohoto článku se rozumí, že rozhodčí soud při zvažování příslušných zájmů strany žádající o předběžná opatření a druhé strany zohlední zájmy fyzických osob a hospodářských subjektů stran, avšak toto zohlednění nesmí vést k přiznání procesního postavení těmto fyzickým osobám nebo hospodářským subjektům před rozhodčím soudem.

ČLÁNEK III.11

Důkazní prostředky

1. Každá strana předloží důkazy o skutečnostech, které jsou základem jejího nároku nebo její obhajoby.

2. Rozhodčí soud může na žádost jedné ze stran nebo z vlastního podnětu požádat strany o relevantní informace, které považuje za nezbytné a vhodné. Rozhodčí soud stanoví stranám lhůtu pro odpověď na jeho žádost.
3. Rozhodčí soud může na žádost jedné ze stran nebo z vlastního podnětu požádat jakýkoli zdroj o jakékoli informace, které považuje za vhodné. Rozhodčí soud si může rovněž vyžádat stanovisko odborníků, považuje-li to za vhodné, a v příslušných případech s výhradou jakýchkoli podmínek dohodnutých stranami.
4. Všechny informace získané rozhodčím soudem podle tohoto článku se poskytnou stranám a strany k nim mohou rozhodčímu soudu předložit připomínky.
5. Rozhodčí soud poté, co si vyžádal stanovisko druhé strany, přijme vhodná opatření k řešení veškerých otázek vznesených kteroukoli ze stran, které se týkají ochrany osobních údajů, služebního tajemství a oprávněných zájmů důvěrnosti.
6. Rozhodčí soud rozhoduje o přípustnosti, relevantnosti a síle předložených důkazů.

ČLÁNEK III.12

Slyšení

1. Pokud se musí konat slyšení, rozhodčí soud po konzultaci se stranami oznámí stranám s dostatečným předstihem jeho datum, čas a místo.

2. Slyšení je veřejné, nerozhodne-li rozhodčí soud z vážných důvodů z vlastního podnětu nebo na návrh stran jinak.
3. O každém slyšení vypracuje a podepíše předseda rozhodčího soudu protokol. Pouze tyto protokoly jsou závazné.
4. Rozhodčí soud může rozhodnout o tom, že se slyšení bude konat virtuálně, v souladu s praxí Mezinárodního úřadu. Strany musí být o této praxi včas informovány. V takových případech se použije odstavec 1 přiměřeně a odstavec 3.

ČLÁNEK III.13

Absence konání

1. Pokud žalující strana ve lhůtě stanovené tímto dodatkem nebo rozhodčím soudem bez dostatečného důvodu nepředloží svou žalobu, nařídí rozhodčí soud ukončení rozhodčího řízení, pokud neexistují nevyřešené otázky, u nichž může být rozhodnutí nezbytné, a pokud to rozhodčí soud považuje za vhodné.

Pokud žalovaná strana ve lhůtě stanovené tímto dodatkem nebo rozhodčím soudem bez dostatečného důvodu nepředloží svou odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebo svou žalobní odpověď, nařídí rozhodčí soud pokračování v řízení, aniž by toto nepředložení samo o sobě považoval za přijetí tvrzení žalující strany.

Druhý pododstavec se použije i v případě, že žalující strana nepředloží repliku na vzájemný návrh.

2. Pokud se strana řádně předvolaná v souladu s čl. III.12 odst. 1 nedostaví ke slyšení a nedoloží dostatečné důvody, proč tak neučinila, může rozhodčí soud v rozhodčím řízení pokračovat.

3. Pokud strana, která byla rozhodčím soudem řádně vyzvána k předložení dalších důkazů, tak neučiní ve stanovených lhůtách, aniž by prokázala dostatečné důvody, proč tak neučinila, může rozhodčí soud rozhodnout na základě důkazů, které má k dispozici.

ČLÁNEK III.14

Ukončení řízení

1. Je-li prokázáno, že strany měly přiměřeně možnost předložit své argumenty, může rozhodčí soud prohlásit řízení za ukončené.

2. Rozhodčí soud může, považuje-li to za nezbytné vzhledem k výjimečným okolnostem, rozhodnout z vlastního podnětu nebo na žádost strany o opětovném zahájení řízení kdykoli před přijetím svého rozhodnutí.

KAPITOLA IV

ROZHODNUTÍ

ČLÁNEK IV.1

Rozhodnutí

Rozhodčí soud usiluje o přijetí rozhodnutí na základě konsensu. Ukáže-li se však, že není možné přijmout rozhodnutí na základě konsensu, je rozhodnutí rozhodčího soudu přijato většinou rozhodců.

ČLÁNEK IV.2

Podoba a účinek rozhodnutí rozhodčího soudu

1. Rozhodčí soud může v různých okamžicích přijímat samostatná rozhodnutí o různých otázkách.
2. Veškerá rozhodnutí se vydávají v písemné podobě a uvádějí důvody, o které se opírají. Jsou pro strany konečná a závazná.
3. Rozhodnutí rozhodčího soudu musí být podepsáno rozhodci a musí uvádět datum svého přijetí a místo konání rozhodčího řízení. Kopii rozhodnutí podepsaného rozhodci zašle stranám Mezinárodní úřad.

4. Mezinárodní úřad rozhodnutí rozhodčího soudu zveřejní.

Při zveřejňování rozhodnutí rozhodčího soudu Mezinárodní úřad dodržuje relevantní pravidla týkající se ochrany osobních údajů, služebního tajemství a oprávněných zájmů důvěrnosti.

Pravidla uvedená v druhém pododstavci jsou totožná pro všechny dvoustranné dohody v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní, jakož i pro dohodu o ochraně zdraví, dohodu o obchodu se zemědělskými produkty a dohodu o pravidelném finančním příspěvku Švýcarska. Smíšený výbor tato pravidla přijme a aktualizuje rozhodnutím pro účely dohody.

5. Strany musí vyhovět všem rozhodnutím rozhodčího soudu neprodleně.

6. V případech uvedených v čl. 10 odst. 2 protokolu a po obdržení stanoviska stran stanoví rozhodčí soud v rozhodnutí ve věci samé přiměřenou lhůtu pro vyhovění svému rozhodnutí v souladu s čl. 10 odst. 5 protokolu s přihlédnutím k vnitřním postupům stran.

ČLÁNEK IV.3

Rozhodné právo, pravidla výkladu, mediátor

1. Rozhodným právem je dohoda, právní akty Unie, na něž se v ní odkazuje, jakož i jakékoli jiné pravidlo mezinárodního práva relevantní pro uplatňování uvedených nástrojů.

2. Rozhodčí soud rozhoduje v souladu s pravidly výkladu uvedenými v článku 7 protokolu.
3. Předchozí rozhodnutí přijatá orgánem pro řešení sporů, pokud jde o přiměřenost kompenzačních opatření podle jiné dvoustranné dohody z těch, která jsou uvedena v čl. 11 odst. 1 protokolu, jsou pro rozhodčí soud závazná.
4. Rozhodčí soud nesmí rozhodovat jako mediátor nebo *ex aequo et bono*.

ČLÁNEK IV.4

Vzájemně dohodnuté řešení nebo jiné důvody pro ukončení řízení

1. Strany se mohou kdykoli vzájemně dohodnout na řešení svého sporu. Každé takové řešení sdělí společně rozhodčímu soudu. Pokud je nutné, aby řešení bylo schváleno podle relevantních domácích postupů kterékoli strany, musí oznámení obsahovat odkaz na uvedený požadavek a rozhodčí řízení se pozastaví. Rozhodčí řízení se ukončí, pokud se takové schválení nevyžaduje, nebo po oznámení ukončení všech takových domácích postupů.
2. Pokud žalující strana v průběhu řízení písemně informuje rozhodčí soud o tom, že si nepřeje pokračovat v řízení, a pokud žalovaná strana ke dni, kdy toto sdělení rozhodčí soud obdržel, dosud neučinila žádné kroky v řízení, vydá rozhodčí soud oficiální usnesení o ukončení řízení. Rozhodčí soud rozhodne o nákladech, které nese žalující strana, odůvodňuje-li to chování této strany.

3. Dojde-li rozhodčí soud před přijetím rozhodnutí rozhodčího soudu k závěru, že se pokračování v řízení stalo bezpředmětným nebo nemožným z jiných důvodů, než které jsou důvody uvedené v odstavcích 1 a 2, vyrozumí strany o svém záměru vydat usnesení, kterým se řízení ukončí.

První pododstavec se nepoužije, pokud existují nevyřešené otázky, o nichž může být nezbytné rozhodnout, a pokud to rozhodčí soud považuje za vhodné.

4. Rozhodčí soud zašle stranám kopii usnesení o ukončení rozhodčího řízení nebo kopii rozhodnutí přijatého dohodou stran, podepsaných rozhodci. Ustanovení čl. IV.2 odst. 2 až 5 se použijí na rozhodčí rozhodnutí přijatá dohodou stran.

ČLÁNEK IV.5

Oprava rozhodnutí rozhodčího soudu

1. Do 30 dnů od obdržení rozhodnutí rozhodčího soudu může strana oznámením druhé straně a rozhodčímu soudu prostřednictvím Mezinárodního úřadu požádat rozhodčí soud, aby ve znění rozhodnutí rozhodčího soudu opravil jakékoli chyby ve výpočtu, administrativní či typografické chyby nebo chyby či opomenutí podobné povahy. Pokud rozhodčí soud považuje žádost za oprávněnou, provede opravu do 45 dnů od obdržení žádosti. Žádost nemá odkladný účinek na lhůtu stanovenou v čl. IV.2 odst. 6.

2. Rozhodčí soud může do 30 dnů od sdělení svého rozhodnutí provést z vlastního podnětu opravy uvedené v odstavci 1.

3. Opravy uvedené v odstavci 1 tohoto článku se provádějí písemně a tvoří nedílnou součást rozhodnutí. Použije se čl. IV.2 odst. 2 až 5.

ČLÁNEK IV.6

Poplatky rozhodců

1. Honoráře uvedené v článku IV.7 musí být přiměřené s přihlédnutím ke složitosti případu, době, kterou rozhodci na případu strávili, a ke všem dalším relevantním okolnostem.

2. Vytvoří se a v případě potřeby aktualizuje seznam denních náhrad a maximálního a minimálního počtu hodin, který je společný pro všechny dvoustranné dohody v oblastech souvisejících s vnitřním trhem, jichž se Švýcarsko účastní, jakož i pro dohodu o ochraně zdraví, dohodu o obchodu se zemědělskými produkty a dohodu o pravidelném finančním příspěvku Švýcarska. Smíšený výbor tento seznam přijme a aktualizuje rozhodnutím pro účely dohody.

ČLÁNEK IV.7

Náklady

1. Každá strana nese své vlastní náklady a polovinu nákladů rozhodčího soudu.

2. Rozhodčí soud stanoví své náklady ve svém rozhodnutí ve věci samé. Tyto náklady zahrnují pouze:

- a) honoráře rozhodců, které se uvedou zvlášť pro každého rozhodce a stanoví je sám rozhodčí soud v souladu s článkem IV.6;
- b) cestovní a další výdaje rozhodců a
- c) poplatky a výdaje Mezinárodního úřadu.

3. Náklady uvedené v odstavci 2 musí být přiměřené s ohledem na spornou částku, složitost sporu, dobu, kterou na případu rozhodci a veškerí odborníci jmenovaní rozhodčím soudem strávili, a veškeré další relevantní okolnosti.

ČLÁNEK IV.8

Složení zálohy na náklady

1. Na začátku rozhodčího řízení může Mezinárodní úřad požádat strany, aby složily stejnou částku jako zálohu na náklady uvedené v čl. IV.7 odst. 2.

2. V průběhu rozhodčího řízení může Mezinárodní úřad požádat strany o dodatečné zálohy vedle záloh uvedených v odstavci 1.

Veškeré částky uložené stranami podle tohoto článku se uhradí Mezinárodnímu úřadu a jsou vyplaceny k pokrytí skutečně vynaložených nákladů, zejména včetně honorářům vyplacným rozhodcům a poplatků zaplacených Mezinárodnímu úřadu.

KAPITOLA V

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK V.1

Změny

Smíšený výbor může rozhodnutím přijmout změny tohoto dodatku.
